

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 11 oktober 2019

Datum GS-besluit : 5 november 2019

Vragen nr. 83

Vragen van mevrouw **J. Vastenhouw** (Forum voor Democratie) over Provinciaal referendum

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 11 oktober 2019 door het lid van Provinciale Staten, mevrouw **J. Vastenhouw** (Forum voor Democratie), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

In 2018 is in de provincie Noord-Holland het 'Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 23 april 2018 tot vaststelling van de Referendumverordening Noord-Holland 2018'; oftewel de 'Referendumverordening' in werking getreden. Uit gesprekken met Noord-Hollandse inwoners en het electoraat is naar voren gekomen dat er weinig duidelijkheid is over – en bekendheid met – het Noord-Hollandse referendum, de mogelijkheden ertoe en de reikwijdte ervan.

Forum voor Democratie zou graag zien dat het de inwoners van Noord-Holland duidelijk is welke rechten zij hebben met betrekking tot het organiseren van een referendum. Forum voor Democratie is dan ook van mening dat het Noord-Hollandse referendum meer onder de aandacht van Noord-Hollandse inwoners gebracht moet worden en ziet daarbij een rol voor het bestuur van de provincie – de Gedeputeerde Staten (GS).

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Hoe is de referendumverordening tot stand gekomen: welke partijen en stakeholders zijn hierbij betrokken geweest?

Antwoord 1:

Bij besluit van PS van 6 februari 2017 hebben PS aan GS de opdracht gegeven om een Referendumverordening op te stellen. Op 23 april 2018 hebben PS de Referendumverordening vastgesteld. In deze besluiten van PS, alsmede in de brief van GS aan PS inzake het advies over

de Referendumverordening, staat uitvoerig beschreven hoe de Referendumverordening tot stand is gekomen.

Het initiatief om te komen tot de nieuwe verordening lag bij de Partij voor de Vrijheid (PVV). Dit nadat een initiatief van de PVV eind 2014 om de besluitvorming over Wind op Land aan een referendum te onderwerpen, strandde in een vroegtijdig stadium.

Alle partijen die in de vorige Statenperiode deel uitmaakten van PS hebben deelgenomen aan de werkgroep die indertijd door het Presidium is ingesteld om tot een nieuwe Referendumverordening te komen.

Betrokken stakeholders:

Bij de opdracht van PS aan GS om een nieuwe Referendumverordening op te stellen, is de uitdrukkelijke wens meegegeven om de Noord-Hollandse gemeenten te betrekken bij de totstandkoming van deze verordening. Het streven was om de werkzaamheden voor gemeenten zoveel mogelijk te laten aansluiten bij de werkzaamheden die zij voor reguliere landelijke verkiezingen en referenda moeten uitvoeren. Dit heeft ertoe geleid dat gesprekken zijn gevoerd met gemeenten waar hoofdstembureaus zijn gevestigd (Amsterdam en Haarlem). Verder zijn alle gemeenten van Noord-Holland schriftelijk geïnformeerd over het eerder genomen besluit van PS om te komen tot een nieuwe Referendumverordening. Ook is aan alle gemeenten een vragenlijst toegestuurd om de nodige informatie over kosten en impact voor gemeenten te verzamelen. 54% van de gemeenten heeft hierop gereageerd. De verkregen gegevens hebben GS meegenomen bij hun advies aan PS over de Referendumverordening.

Om tot een goed voorstel te komen zijn er verder gesprekken gevoerd met het Ministerie van BZK over digitaal stemmen en met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Ook met de provincie Utrecht, die ten tijde van het opstellen de meest recente Referendumverordening had, is overleg gepleegd.

Vraag 2:

Bij wie c.q. bij welke partijen lag het initiatief tot het instellen van de Referendumverordening?

Antwoord 2:

Zie antwoord vraag 1.

Vraag 3:

Wat is er tot nu toe door GS gedaan om de inwoners van Noord-Holland bekend te maken met het referendum, de mogelijkheden die zij hebben tot de aanvraag ervan en de onderwerpen die zij in een referendum zouden kunnen voorleggen?

Antwoord 3: Op de website van de provincie is op de pagina 'Inspraak en meedoen'

(<https://www.noord-holland.nl/Bestuur/Inspraak>) alle informatie te vinden over de mogelijkheden voor burgerparticipatie. Hier wordt ook aandacht besteed aan de mogelijkheden van een referendum. Ook is op deze pagina de Referendumverordening te vinden. Daarin wordt precies beschreven aan welke voorwaarden een referendum moet voldoen.

Tevens is de Referendumverordening geplaatst in het Provinciaal Blad op overheid.nl, waarbij de daarop geabonneerde inwoners via 'Berichten over uw buurt' over deze publicatie een melding hebben ontvangen. Tot slot is er naar aanleiding van de vaststelling van de Referendumverordening een brief ter kennisgeving aan gemeenten gezonden.

Vraag 4:

Wanneer, en op welke wijze, is er door GS gehandeld om bovenstaande doelen te bereiken?

Antwoord 4: Zie antwoord 3.

Vraag 5:

Wat zijn de effecten geweest van eventuele communicatie-uitingen over het bestaan van het provinciale referendum?

Antwoord 5: Het precieze effect van de communicatie-uitingen is niet meetbaar. Wel kunnen we meten hoe vaak de pagina 'Inspraak en meedoen' op de website van de provincie is bezocht. Deze pagina is afgelopen jaar (oktober 2018-oktober 2019) ruim 1300 keer bezocht door 992 unieke bezoekers. Naar aanleiding van deze communicatie-uitingen zijn er geen reacties over de nieuwe verordening uit de samenleving, of vanuit gemeenten, gekomen.

Vraag 6:

Is GS de mening toegedaan dat zij voldoende heeft gedaan om de Noord-Hollandse inwoners bekend te maken met de mogelijkheid tot het houden van een provinciaal referendum? Zo ja: waarom? Zo nee: waarom niet?

Antwoord 6: Ja, het referendum is een instrument van Provinciale Staten. GS hebben in opdracht van, en binnen kaders gesteld door, PS een conceptverordening opgesteld en met een advies aan PS gezonden ter vaststelling. PS hebben de verordening vastgesteld. De Referendumverordening is door GS op gelijke wijze gecommuniceerd als de andere instrumenten voor inspraak en meedenken.

Vraag 7:

Hoeveel aanvragen voor het houden van een provinciaal referendum zijn er tot op heden gedaan en/of gemeld? Subsidiar, hoeveel pogingen tot een aanvraag voor het houden van een provinciaal referendum zijn er tot op heden gedaan en/of gemeld?

Antwoord 7: Er zijn tot op heden (oktober 2019) geen (pogingen tot) aanvragen gedaan of gemeld.

Vraag 8:

Hoe ziet GS haar rol ten opzichte van het provinciale referendum?

Antwoord 8: Het referendum is een instrument van Provinciale Staten en een volksstemming onder de kiezers van Noord-Holland over een besluit van Provinciale Staten. GS heeft hierbij een faciliterende rol.

Vraag 9:

Is GS van mening dat er bij haar een verantwoordelijkheid ligt méér te doen om de mogelijkheid tot het houden van een referendum onder de aandacht van Noord-Hollandse inwoners te brengen? Subsidiair: op welke wijze is GS voornemens deze verantwoordelijkheid vorm te geven? Tertiair: is GS van plan communicatie-uitingen te gaan doen teneinde het provinciale referendum meer onder de aandacht van Noord-Hollandse inwoners te brengen?

Antwoord 9: Nee, dit is voorbehouden aan Provinciale Staten. Het betreft een instrument van Provinciale Staten.

Vraag 10:

Is GS van plan om anderszins ruchtbaarheid te geven aan het provinciale referendum?

Antwoord 10: Nee, alle instrumenten voor inspraak en meedenken worden op gelijke wijze gecommuniceerd. Naast het referendum zijn er andere mogelijkheden om inwoners te betrekken bij beleidsvorming. De provincie maakt gebruik van diverse vormen van burgerparticipatie, waarbij aan inwoners gevraagd wordt mee te denken of initiatieven voor te dragen.

Vraag 11:

Is GS voornemens om gebruik van de Referendumverordening door Noord-Hollandse inwoners te stimuleren? Zo ja: waarom? Zo nee: waarom niet?

Antwoord 11: Nee, de Referendumverordening is een instrument van Provinciale Staten. Het betreft een raadgevend, correctief referendum, waarbij het initiatief voor een referendum ligt bij de inwoners van Noord-Holland.

Vraag 12:

Is GS in de toekomst bereid tot conclaaf met Forum voor Democratie om manieren te zoeken het referendum meer onder de aandacht van inwoners van Noord-Holland te brengen, dan wel op een andere wijze mogelijkheden te onderzoeken om meer ruchtbaarheid te geven aan het referendum? Met andere woorden: staat GS hieromtrent open voor suggesties van Forum voor Democratie?

Antwoord 12: Wij staan altijd open voor suggesties vanuit de Staten.

Vraag 13:

Heeft GS overwogen om de totstandkoming van een raadplegend referendum (een referendum vanuit PS geïnitieerd) te onderzoeken? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat waren de uitkomsten van dit onderzoek?

Antwoord 13: Nee, de Referendumverordening is door GS opgesteld in opdracht van Provinciale Staten.

PS hebben hierbij randvoorwaarden meegegeven. Eén van de randvoorwaarden behelsde dat het moest gaan om een Referendumverordening die een raadgevend, correctief referendum mogelijk maakt. De keuze voor een raadgevend, correctief referendum is derhalve niet door GS gemaakt.

Vraag 14:

Biedt de verordening de mogelijkheid om een bindend referendum uit te schrijven? Zo ja, wat zijn de voorwaarden en zo nee, waarom niet?

Antwoord 14: De verordening biedt deze mogelijkheid niet. De Grondwet staat geen bindend referendum toe.

Vraag 15:

Zijn er met GS afspraken te maken over de manier waarop zij met de uitkomsten van een raadgevend referendum omgaat; bijvoorbeeld door deze te behandelen als bindend? Zo nee, waarom zijn hierover geen afspraken te maken?

Antwoord 15: Een referendum is een volksstemming onder de kiezers van Noord-Holland over een besluit van Provinciale Staten. Provinciale Staten gaan over de uitkomst van een mogelijk referendum.